

lemmerd. Zij stelden evenwel vast dat de bijeneter grasgroen van kleur was met aan de bovenzijde hier en daar een donker lijntje. De keel was witachtig geel. De snavel viel op doordat hij veel dunner en ook minder gebogen was dan op de afbeelding in Witherby's "Handbook of British Birds" (deel II, pl. 53) bij *Merops apiaster* te zien is. De ongunstige weersomstandigheden en het slechte zicht maakten het de familie Drijver niet mogelijk om tot een zekere soortdeterminatie te komen.

De op 30 september gemaakte kleurendia's waren helaas niet zeer kleurrijk. Niettemin boden zij aan de leden van de Club van Nederlandse Vogelkundigen op de vergadering van 5 november 1961 het volledige bewijs voor de juistheid van de determinatie als "Blue--cheeked Bee-eater". Voorts had de voorzitter van de Commissie voor de Nederlandse Avifauna er geen bezwaar tegen, thans reeds hier mede te delen, dat deze commissie de bovenbeschreven waarneming op haar vergadering van 10 maart 1962 heeft aanvaard als eerste waarneming van deze soort in Nederland en wel onder de naam „Groene Bijeneter" en de wetenschappelijke naam *Merops persicus* Pallas (ongeveer synoniem met *M. superciliosus*).

Aan Dr. W. H. Bierman ben ik tenslotte dank verschuldigd voor de hulp verleend bij de determinatie van deze vogel.

SUMMARY:

First record of Merops persicus in the Netherlands.

On September 30th, 1961 a specimen of *Merops persicus* was seen in the Frisian Island of Texel. This species is new to the Dutch list.

Over het voorkomen van de Kortsnavelboomkruiper (*Certhia familiaris* Linnaeus) in Nederland

door

K. WALDECK

De Kortsnavelboomkruiper (*Certhia familiaris* Linnaeus) is nog nooit met zekerheid in ons land waargenomen. Dit is des te merkwaardiger, omdat het verspreidingsgebied in Europa tot vlak aan onze oostelijke grens reikt (Voous).

Reeds in 1930 wezen Van Dobben en Makkink op het mogelijke doortrekken van deze soort. Tijdens het waarnemen van de vogeltrek op Vlieland in 1930 meenden zij deze boomkruiper te hebben waargenomen. Zij schreven daarover in *Ardea* 1931, 20: 44, het volgende: „Vanaf 28 September zwierf „een Boomkruiper door 't bos, later met een troep goudhaantjes en mezen, „welke wij bijna met zekerheid voor *familiaris* subspec. durven houden.

„*Brachydactyla* en *familiaris* zijn in het veld zeer moeilijk te onderscheiden. „Toen we echter, na uren achter het exemplaar in kwestie te hebben aangelopen, elders weer de gewone standvogel zagen, kregen we sterk de „indruk, in uiterlijk en gedrag met een andere soort te doen te hebben gehad. „Vooral de vrij korte snavel, helderwitte buik, anaalstreek en flanken, en „het geluid, dat zich beperkte tot een zeer zacht gepiep bij het zich verplaatsen van boom tot boom, steunen deze mening. Als broedvogel is de Boomkruiper op Vlieland onbekend.”

Ook Drijver deelde mij mondeling mede, dat hij in de herfstmaanden op Texel boomkruipers als trekkers had waargenomen, die erg aan de Kortsnavelboomkruiper deden denken.

Van den Brink meent, dat hij de soort in de herfst te Musselkanaal heeft waargenomen.

Het is bekend, dat de noordelijke en oostelijke Kortsnavelboomkruipers zich in de herfst verplaatsen, in tegenstelling tot onze Nederlandse soort, waarvan wij aannemen dat deze standvogel is. Het is dus te verwachten, dat de Kortsnavelboomkruiper in de naaste toekomst aan de avifauna van ons land, hetzij als trekker, mogelijk ook als broedvogel kan worden toegevoegd.

Een waarneming, helaas door mij alleen gedaan, kan wellicht bijdragen tot grotere nauwkeurigheid bij het bekijken en vooral ook beluisteren van boomkruipers. Op 8 oktober 1961 bevond ik mij in de Boschjes van Poot te den Haag, alwaar tientallen mezen en goudhaantjes in grotere en kleinere groepjes waren te zien. Het waren Kool-, Pimpel- en vooral Zwarte Mezen, die de dennen in deze bosjes bevolkten. Ook Kuifmezen waren er bij, een soort, die voor het westen van het land toch altijd nog zeldzaam is.

Terwijl ik naar al deze mezen stond te kijken, werd mijn oor getroffen door een geluid, dat ik mij wel meende te herinneren, maar dat ik op dat ogenblik niet direct kon thuis brengen. Ongeveer tegelijkertijd kwam een boomkruiper voor mij op de stam van een zeeden zitten, die zich onmiddellijk onderscheidde van de daar algemeen voorkomende boomkruipers door de zeer lichtbruine kleur van het bovendek. Op hetzelfde ogenblik wist ik, dat ik het geluid kende als dat van *familiaris* uit het Zwitserse hooggebergte. Het bovendek en de kop van de vogel waren licht sigarenbruin. Hierin kwamen talrijke nog lichtere, bleekgeelwitte vlekjes (geen streepjes) naar voren. Tevens viel de werkelijk blinkend witte onderzijde op, scherp afstekend tegen de lichtbruine bovenzijde. Ook de flanken waren helder wit en niet groezelig wit zoals vaak het geval is bij *brachydactyla*. Van de snavel kon ik niet veel zeggen. De bewegelijkheid van het vogeltje en de korte waarnemingsduur maakte het onmogelijk, hoewel ik de vogel op 3—5 m kon bekijken. De boomkruiper ging kort daarop met een grote troep Zwarte Mezen in zuidelijke richting verder. Het geluid was echter kenmerkend en ook zo juist beschreven door Van Dobben en Makkink. Het is een wel helder, maar muisachtig gepiep, waarschijnlijk omdat er een r-klank in voorkomt. Ik zou het willen beschrijven als „srrii”, lang aangehouden en

slechts nu en dan herhaald. Het geluid is helder, maar aan de andere kant toch zacht. De roep van onze *brachydactyla* is totaal anders en varieert van „tit-tit-teroid” tot een sneller herhaald „tit-tit-titit-tit”.

Tot mijn grote spijt heb ik het vogeltje niet meer kunnen laten zien aan een aantal waarnemers, door mij gewaarschuwd. Hoewel een tegelijkertijd daar aanwezige en door mij ontdekte Kleine Vliegenvanger enige dagen bleef hangen en door menigeen werd gezien, bleef de boomkruiper verder onzichtbaar en onhoorbaar.

Het geluid en vooral de kleur van de boomkruiper lieten, voor mij althans, weinig twijfel over, dat ik de Kortsnavelboomkruiper had gezien. Ik werd hierin nog gesterkt, toen ik in het boek van Niethammer las, dat vooral de oostelijke vormen van *familiaris* (uit O.-Pruisen en Rusland) gekenmerkt zijn door de lichte bruine rug en mantelveren. Ook de Skandinavische vogels zijn zeer licht van kleur. De Kortsnavelboomkruipers van Midden-Europa zijn donkerder en daardoor moeilijker van *brachydactyla* te onderscheiden. Het geluid, maar vooral de zang en het biotoop moeten hier voor een zekere waarneming de weg wijzen. Uit een serie boomkruipers, mij door v. Marle getoond, kon ik zonder moeite lichtbruine vogels halen, die inderdaad tot de oostelijke kortsnavelige soort behoorden. Bovendien werd ik nog gesterkt door het lezen van het tijdschrift „British Birds”, waar Ferguson Lees in zijn maandelijks overzicht melding maakt van het waarnemen van talrijke „lichte” boomkruipers in O.-Engeland in de maand oktober. Hij wijst er op, dat deze boomkruipers ongetwijfeld van het vasteland waren meegekomen met de trekkende mezen.

Ook Hellebrekers meent in november 1961 op de Raaphorst te Wassenaar deze soort gezien te hebben, welke hij meende te herkennen door de zeer lichte bovenzijde en door het geluid, dat hij hoorde als een helder lang gerekt „siiiet”.

Deze waarneming kan met de tegenwoordig geldende normen niet als zeker worden aanvaard. Ik moge hiermee echter onze veldwaarnemers wijzen op de zeer grote mogelijkheid van het voorkomen van deze soort in ons land. De plaats zal vooral gelegen zijn in de kustgebieden. De goede tijd zal waarschijnlijk in de maanden september en oktober vallen, vooral in die jaren, waarin zogenaamde mezeninvasies voorkomen.

Tot slot zou ik de mogelijkheid van het voorkomen van de soort als broedvogel willen bespreken. Wij zullen er naar moeten uitkijken in de oostelijke helft van de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel, Gelderland en vooral Limburg. Duitse vogelwaarnemers, H. Behmann en M. Elbrächter, hebben de redactie van „Limosa” er op attent gemaakt, dat zij de soort in de zomer van 1961 $\pm$ 8 km van Arnhem aan de weg naar Apeldoorn zouden hebben waargenomen. Zij hoorden herhaaldelijk de zang en de roep en zagen 1 ex. op de stam van een grove den. Dit zou op eventueel broeden kunnen wijzen. Vogelwaarnemers uit Venlo (Van den Hombergh) moeten de soort

vlak over onze grens in Duitsland hebben gezien. Ik moge hierbij wijzen op het feit, dat de Kortsnavelboomkruiper het liefst hoogopgaand dennenbos als biotoop kiest. Beslissend voor een toekomstige waarneming is de roep en vooral de zang. Het verdient aanbeveling om bij het eventueel vinden van een broedgeval deze zang of roep op een bandrecorder vast te leggen. De zang is geheel verschillend van die van *brachydactyla*. Hij doet denken aan de zang van een Winterkoning en soms ook aan die van een Pimpelmees. Hij bestaat uit een langere, in toonhoogte afdalende strophe, gevolgd door een korte, die in toonhoogte weer oploopt. Het geheel maakt een „lispelende” indruk, met korte heldere geluidjes en trillertjes vermengd. Het is moeilijk om de zang in druk weer te geven. Het hier volgende „srii srii oefsiri oefsiri oeiet tsjer oeiet” is slechts een poging.

LITERATUUR:

- Dobben, W. H. van en G. F. Makkink (1931): *Ardea* 20: 44.
 Ferguson Lees, I. J. (1961): *British Birds* 54: 441.
 Niethammer, G. (1937): *Handbuch der deutschen Vogelkunde* I: 201—202.
 Voous, K. H. (1960): *Atlas van de Europese Vogels*: 252.

Twee waarnemingen van de Noordamerikaanse Wintertaling (*Anas crecca carolinensis*) in Nederland

door

T. LEBRET

(*Two sight records of the American Green-winged Teal in the Netherlands*).

Op 20 maart 1962 zagen R. Visser en schrijver dezen tussen een aantal „gewone” Wintertalingen (*Anas crecca crecca* L.) in de gemeente St. Jansteen, Zeeuwsch Vlaanderen, een mannelijk exemplaar van de Noordamerikaanse vorm *Anas crecca carolinensis* Gmelin. De vogel bevond zich in de kreek rondom het bekende Groot Eiland. Daar ik de vogel van verschillende afbeeldingen en door een eerdere veldwaarneming ken, was de determinatie niet moeilijk. Ik waarschuwde Visser — wij zaten in een auto met de kijker de eendentroepen te bekijken — dat er iets bijzonders te zien was en duidde het terreindeel aan waar hij moest zoeken, even later vermeldende dat hij naar een Wintertaling moest kijken. Na nog enige nadere plaatsaanduiding zag Visser, die de 25 × 56 Hensoldt Dialyt gebruikte, de vogel ook en somde de kenmerken op: rechtoplopende witte streep voor aan de flank en geen witte zijstreep. Om iedere suggestie te vermijden had ik deze kenmerken niet genoemd. Ook het derde kenmerk liet zich, toen ik de Dialyt overnam, goed vaststellen: de groene oogvlek heeft namelijk bij *carolinensis* geen of een hoogstens plaatselijk en dan nog slechts zwak afgetekende witte bias.